

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Alf Rørbakk
Arkivsaksnr.: 17/1112

Arkiv: V08 &13

HØRING - KULTURHISTORISKE LANDSKAP AV NASJONAL VERDI (KULA)

Vedlegg:

1. Høringsuttalelse Berg og Torsken

Bakgrunn for saken:

Det ble gitt en høringsuttalelse i møte 04.12-17. Etter dette møtet har høringsfristen blitt forlenget, og det har vært gjennomført møter mellom Senja-kommunene og kulturminnemyndigheten i Tromsø 11.01-18 med representanter fra riksantikvaren til stede, deretter i regionrådets møte 29.01-18 og så 06.02-18 med kulturminnemyndigheten i Troms fylkeskommune. Kulturminnemyndigheten har åpnet for at kommunene kan komme med ny uttalelse på bakgrunn av informasjon gitt i de nevnte møtene.

Saksutredning:

1. Bakgrunn

Møtet 06.02-18 var kommet i stand som en oppfølging av informasjon gitt i møte i Tromsø 11.01-18 til Senja-kommunene og i regionrådets møte 29.01-18 på Finnsnes. Senja-kommunene med Berg og Torsken som hovedaktører ønsket et dialogmøte med fylkeskommunen for å drøfte konsekvenser og muligheter.

Fra kommunene ble det orientert om de utfordringene man frykter kan bli et resultat herunder hinder for utvikling av fiskeri og havbruk både i landbaserte anlegg og i anlegg i sjø, og hinder for utvikling av reiseliv og bosetting generelt. Det ble pekt på at kommunene på yttersiden har mange områder som allerede har ulike grader av vernestatus etter naturmangfoldlov eller kulturminnelov. Utenom disse områdene er de fleste områder rasfarlige. Gjenstående bebyggbare areal blir derfor begrenset, og da må ikke KULA bli et nytt hinder.

2. Orientering fra fylkeskommunen

Det ble innledningsvis informert om bakgrunn for KULA og de føringer riksantikvaren har satt for arbeidet. Så ble det redegjort for grunnlaget for å foreslå hele yttersiden av Senja som et stort og sammenhengende kulturhistorisk landskap. Hovedbegrunnelsen er at dette området forteller en historie om kystbefolkning og fiskeri og sammenhengen mellom fiskeplasser, øyvær, hamner og endring av bosettingsmønster som følge av teknisk utvikling av fiskeflåten (motoriserte båter). Denne fiskerihistorien strekker fra steinalder og fram til i dag.

3. Konsekvenser av KULA

Det ble så en meningsutveksling om hva som er og kan være konsekvenser av KULA, uavhengig av omfang. Det ble argumentert for at den ikke var en plan, ikke innebar vern og ikke hadde juridisk binding. Men hensikten var å innarbeide området som hensynssone i kommuneplanens arealdel og knytte bestemmelser til arealet om hvilke hensyn som skal tas. Det ble også nevnt at innføring av KULA i kommuneplanen kunne ses på som en måte å sikre en type vern av større områder gjennom plan- og bygningsloven. Fra overordnet myndighets side er det poengtert at KULA ikke skal få praktisk betydning for (være til hinder for) bruksendringer og nybygging utover det regelverk som allerede finnes. Det blir da et motargument om hva er da hensikten med KULA.

4. Endringer

Det ble så drøftet muligheter for endringer. Ytterpunktene er å akseptere KULA som den er, eller fjerne den helt. Ett alternativ til dette er å se om det er mulig å snevre inn det store området til et noe mindre område, spesielt hva gjelder sjøområdene. Et annet alternativ er å erstatte det store KULA-området med flere mindre som ivaretar områder som allerede er ivare tatt gjennom annen type vern etter særlov eller tatt inn i kommunale kulturminneplaner. KULA selv åpner for differensiering av det store området etter hvor viktig det enkelte området er.

5. Konklusjon

Kommunene er åpen for å se på en løsning av enten å dele opp KULA i flere mindre områder, eller å differensiere slik at det blir mer konkrete bestemmelser knyttet opp mot de viktigste områdene. En slik avgrensning kan skje i et samarbeid mellom fylkeskommunen og kommunene.

Vurdering:

KULA er i seg selv en grei registrering av storslått natur og menneskets kamp for å leve av fiskeri og karrig landbruksdrift. Den er også en fin introduksjon for turister som vil oppleve yttersiden av Senja.

Det som blir kommunenes ankepunkt mot KULA, er anbefalingen om at området bør tas inn i kommuneplanens arealdel som en hensynssone med bestemmelser. Bestemmelsene skal sikre at det innenfor området tas hensyn til kulturverdiene i forhold til plassering av nye bygg/anlegg, streng praksis med spredt utbygging og tilpasning av nytt til gammelt i størrelse og utforming.

Selv om bestemmelsene skulle bli runde og generelle, kan de fort bli brukt som argument for å gå i mot viktige tiltak.

De områder som allerede i dag er vernet eller fredet enten gjennom Naturmangfoldlov eller Kulturminnelov, skal kommunene fortsatt hensynta og ivareta. Det samme gjelder dersom det dukker opp ukjente kulturminner. Berg og Torsken har i dag kulturminneplaner, og disse legger i seg selv føringer for videre planlegging og byggesaksbehandling.

Kommunene har etter en vurdering kommet fram til at man vil akseptere KULA og hensynssone i kommuneplanens arealdel begrenset til de områder som inngår i kulturminneplanene og som er vernet/fredet i medhold av andre lovverk. Det skal utarbeides et kart som viser de aktuelle områdene.

Forslag til vedtak:

Fellesnemnda på vegne av framtidige Senja kommune, kan ikke akseptere at hele yttersiden av Senja klassifiseres som et kulturhistorisk landskap av nasjonal verdi (KULA) med det som konsekvens å kunne bli pålagt lagt inn i kommuneplanens arealdel som hensynssone med bestemmelser som kan bli begrensende for framtidig samfunnsutvikling.

Fellesnemnda støtter uttalelsen fra Berg og Torsken kommuner.

Det utarbeides et felles kart for yttersiden av Senja som viser disse områdene.